

N:o 49.

Af Herr von Koch: Om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t angående anbringande af elektrisk belysning i Kongl. Biblioteket.

Vid besök i vår nya ståtliga biblioteksbyggnad framstod genast för mig, såsom ett beklagligt förhållande, att biblioteket endast var tillgängligt kl. 10—3 under 6 dagar i veckan. Detta är nemligen just den tid, då det största antalet af dem, som torde behöfva och vilja besöka det-samma, äro sysselsatta i embetsverken, läroanstalterna, kasernerna, kontoren eller andra lokaler för industrielt arbete. För alla dessa är nu föga eller intet tillfälle, att för det, i alla lifvets förhållanden, nödiga *ständiga ökandet* af kunskaper, begagna de rika skatter detta bibliotek innehåller. Dessa blifva sålunda till en del, i stället för ett mycket fruktbart, ett dött kapital. Detta från nyttans synpunkt.

Men det finnes äfven andra. Ett stort antal utaf de med *praktiskt* arbete, under förmiddagarne, i alla yrken, sysselsatta personer kunde, i det Kongl. Biblioteket, sedermera få tillfälle till den *vederqvickelse*, efter mera ansträngande produktivt arbete, ombytet med annat arbete ofta skänker, och som äfven erhålles under läsning af den lättare, icke strängt vetenskapliga, utan populärt framställda delen af litteraturen. Det rika förrådet af allt det bästa häraf som Kongl. Biblioteket eger skulle nog locka många att tillbringa sina aftnar i dess herrliga, beqväma, luftiga läs-salong, i utbyte mot schweizeriernas, väl ock prydliga, men dock merändels af tobaks- och punsch-ångor stinkande salar.

Jag anmärkte detta redan under 1878 års riksdag för Herr Öfverbibliotekarien och äfven för dåvarande Chefen för Eckleciastikdepartementet i den förmodan, att endast ett litet anslag för några amanuenser erfordrades. Emellertid lära, som man finner af årsberättelserna för

Bih. till Riksd. Prot. 1880. 1 Saml. 2 Afd. 1 Band. 10 Häft.

1878 och 1879 *) »önskningsarna om Kongl. Bibliotekets tillgänglighet på eftermiddagarna blifva allt mer och mer lifliga från de många, som icke hafva annan tid ledig från dagens värf och bestyr.» Af dessa berättelser finnes ock: att tillmötesgående af denna önskan vore väl icke omöjlig, om det nödvändiga vilkoret af elektrisk belysning i Kongl. Biblioteket kunde vinnas.»

Jag sökte 1879, men kunde icke erhålla besked, angående sättet och kostnaden för dylik belysning. I år har en sakkunnig man sagt mig, att genom (2) två elektriska ljus bibliotekets stora läs-salong, på tillfredsställande sätt, utan all eldfara eller förskämning af luften skulle kunna upplysas.

Uti Aftonbladet för sistlidne lördag — som här biläggas — finnes infördt ett yttrande af Doktor W. Siemens, en af delegarne i den firma, hvars kontrollapparat uti det på riksdagsmännens bord nyligen nedlagda betänkande, de af Kongl. Maj:t utsedda komiterade afgifvit, blifvit enhälligt tillstyrkt, att vid de svenska brännerierna användas.

Doktor Siemens berörda yttrande innehåller bland annat: »I Frankrike och England begagnar man elektriciteten att upplysa — — bibliotek, hvilka — — man derförinnan icke kunde hålla öppna om aftnarne i brist på ett icke eldfarligt lysmedel.» Han säger vidare, att »kostnaden för stora salars upplysning är nästan lika som för gas».

Jag har nu icke ansett mig längre böra dröja, att, med anledning af upprepade uppmaningar, hemställa,

att, Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla det Kongl. Maj:t efter infordrande af nödiga upplysningar angående bästa nu kända sätt att anbringa elektrisk belysning i bibliotek, täcktes, i afseende å Kongl. Bibliotekets förseende med sådan belysning och kostnaden därför, göra den framställning till nästa Riksdag, som Kongl. Maj:t i nåder pröfvar omständigheterna påkalla.

Stockholm den 17 Mars 1880.

N. S. von Koch.

*) Dessa bifogaa.